

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТOK
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

МУКАЧЕВО
27 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ

УДК 373.3/.5.015.31:159.923(477)(043.2)

*Розглянуто і схвалено кафедрою теорії та методики початкової освіти
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 29 вересня 2023 року)*

Рецензенти:

Кіліченко Оксана Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ).

Кравченко Тетяна Миколаївна, PhD, доктор філософії в галузі Освіта/Педагогіка, викладач кафедри англійської мови, літератури та методики іноземних мов, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Наукове консультування і редагування:

доктор педагогічних наук, професор Товканець Ганна Василівна.

H74

Нова українська школа: стратегія розвитку особистості: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (27 вересня 2023 р., Мукачево) / За заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 130 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Нова українська школа: стратегія розвитку особистості», в яких розкрито актуальні питання реалізації сучасних підходів до освітнього процесу в умовах Нової української школи.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, які займаються проблемами розвитку особистості і стратегії розвитку Нової української школи.

Редакційна група:

Товканець Г. В. – д. пед. н., завідувачка кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету, Сідор Ю. І. (ПО-3), Недосека І. Р. (ПО-2), Нестерук А. А. (ПО-2), Чорноморець А. О. (ПО-2), Сарканич К. В. (ПО-4), Мороз М. В. (ПО-21сп).

Відповідальність за достовірність фактів, цитат,
цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Товтин Х. В., Лакатош М. В.
здобувачі вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта»,
група ПО-21сп Мукачівського державного університету;
Науковий керівник :
к.п.н., доц. Лалак Н. В.

ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ В. СУХОМЛИНСЬКОГО В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Безцінною є літературна спадщина В. Сухомлинського, що й досі залишається невичерпним резервом в освітньому середовищі сучасного навчального закладу. Його творчий доробок вражає своєю багатогранністю. Без практичних умінь і навичок важко уявити освітній процес молодших школярів. До таких умінь учений відносив уміння спостерігати явища навколишнього світу, мислити, висловлювати думку про те, що бачиш, думаєш, спостерігаєш, читаєш, пишеш. Ці уміння і навички є основою у розвитку комунікативних навичок здобувачів початкової освіти, їхнього зв'язного мовлення, загалом вагомою складовою комунікативної компетентності.

В. Сухомлинський вважав, що уміння вправно користуватися мовою, відчуття краси слова потрібні кожній людині. Хто серцем відчуває красу слова і може словом передати найтонші відтінки людських думок і переживань, той підніметься на сходинку справжньої людської культури. І навпаки, низька культура мовлення збіднює духовний світ людини. «Убогість слова – це убогість думки, а убогість думки веде до моральної, інтелектуальної, емоційної, естетичної «товстошкірості» [3, с. 653]. Учений перший на сторінках педагогічної преси підняв питання про розвиток творчих комунікативних здібностей учнів на засадах ідей гуманістичної педагогіки, розкрив зв'язок між творчими здібностями особистості та іншими складовими її психологічної структури. Педагог стверджував, що мова – одне з див, за допомогою якого люди передають найтонші відтінки думок і почуттів. Вона віддзеркалює душу народу, його історію. Збагнути таємницю мови, прочитати історію слова може тільки той, хто знає рідну мову, уміє правильно користуватися словом [2, с. 83].

Основна мета мовленнєвого розвитку молодших школярів – формування вмінь висловлюватися в усіх доступних для них формах, типах і стилях мовлення. Важливе місце в цьому процесі займає робота над розвитком монологічного мовлення учнів. Основне її завдання полягає у збагаченні лексичного запасу школярів, формуванні вмінь будувати словосполучення, речення, невеликі усні розповіді за малюнком, серією малюнків, на основі спостережень. Саме ці задачі цікаво і продуктивно

вирішувати на засадах використання педагогічної спадщини В. Сухомлинського. Ідеї гуманізму, що пропагував педагог, спрямовані на виховання поваги до людини, формування в неї благородства, порядності, відповідальності, чуйності, волі. Учень мусить навчитися дивитись на себе з боку, оцінювати свої вчинки [1].

В. Сухомлинський написав понад 1500 оповідань і казок для дітей, що є животворним джерелом дитячого мислення, розвитку мови, розвитку особистості дитини. «Без казки – живої, яскравої, що оволоділа свідомістю і почуттям дитини, – неможливо уявити дитячого мислення і дитячої мови», – говорив чудовий педагог. Саме вони є живими, мудрими вчителями для морального розвитку дітей, саме вони сприяють розвитку дитячої мови, інтелекту. А який чудовий світ природи оживає перед очима дітей у його казках. Те, що здається дитині далеким і чужим у природі, стає близьким, рідним, добрим і зрозумілим у казках науковця. Через казкові образи в свідомість дитини входить слово з його найтоншими відтінками, воно стає сферою духовного життя дитини, засобом висловлення думок і почуттів – живою реальністю мислення. Діти з допомогою казок і оповідань В. Сухомлинського вчать аналізувати, порівнювати, синтезувати, робити узагальнення і висновки. Це багатий ґрунт для плідної праці педагога і дітей.

Тому вчителі початкових класів часто у своїй роботі звертаються до літературного надбання видатного педагога і використовують його в освітньому процесі.

Спираючись на літературні твори В. Сухомлинського варто використовувати такі мовні ігри та вправи: «Добери ознаки та епітети», «Впізнай предмет за його описом», «Добери дії до предметів», «Добери предмети до дії», «Добери синоніми», «Знайди пропущені слова», «Склади речення з виділеними словами», «Добери слова за змістом», «Склади словосполучення» тощо. З його творами учні починають знайомитися ще в добукарний період. Під час навчання грамоти, на хвилинках знайомства з дитячою книгою, на годинах спілкування, вчителям варто читати невеличкі оповідання педагога і спрямовувати думку дітей на їх виховну цінність. Учні переказують, розмірковують, з допомогою вчителя роблять висновки. Пізніше молодші школярі знайомляться з книгою В. Сухомлинського «Гаряча квітка». На основі прочитаного, здобувачі початкової освіти створюють невеличкі повчальні оповідання, власні проекти, виготовляють авторські міні-книжки, лепбуки. На уроках позакласного читання, присвячених творчості великого педагога, варто організувати роботу дітей у групах над інсценуванням прочитаних творів, що має позитивний вплив на процес формування комунікативної компетентності.

Отже, літературна спадщина В. Сухомлинського є незаперечною універсальною скарбницею для використання у роботі з дітьми молодшого шкільного віку під час формування у них ключових та предметних компетентностей.

Список використаних джерел:

1. Мамчур Л. І. Лінгводидактична спадщина В. О. Сухомлинського Умань: РВЦ «Софія», 2019. 184 с.
2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5-ти т. К.: Рад. шк., 1977 Т. 4. 637с.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5-ти т. К.: Рад. шк., 1976 Т. 1. 653с.

Свищо С. М., Масляник Л. В., Лалак Н. В. Асистент учителя як член команди соціально-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами.....	98
Симканич О.І., Король Н.В. Інноваційні технології формування професійної компетентності педагога Нової української школи.....	100
Сідор Ю. І., Кузьма-Качур М. І. Сутнісна характеристика спостереження як методу формування природничої компетентності молодших школярів.....	102
Сідор Ю. І., Товканець Г. В. Розвивальне освітнє середовище початкової школи у формуванні ціннісних орієнтацій молодших школярів.....	104
Скрипка О. Ю., Лагола І. М. Використання інноваційних технологій під час вивчення прозових жанрів на уроках літературного читання в 3 класі.....	107
Співак Р.Ю., Пасько К. М. Психологічні особливості розвитку стресостійкості у студентів...	110
Строкоус Т. О., Білюк О. Г. Комплексний підхід при корекції заїкання у дітей молодшого дошкільного віку.....	111
Товтин Х. В., Лакатош М. В., Лалак Н. В. Використання літературної спадщини В. Сухомлинського в освітньому процесі початкової школи.....	115
Ху Сіньї, Пасько К. М. Психолого-педагогічні аспекти адаптації молодших школярів до навчання.....	117
Чорноморець А. О., Товканець Г. В. Формування ключових компетентностей в учнів початкових класів як вимога часу.....	118

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>